

તમને ગઝલ તો કહેવી છે

આપણે મીઠાશનો વેપાર કરવાનો હતો,
ને વળી દરિયામાં કારોબાર કરવાનો હતો.
એમની શરતે પ્રણય પુરવાર કરવાનો હતો,
ગ્રીષ્મમાં વરસાદ મુશળધાર કરવાનો હતો.
જોઈ મારી ખિન્નતા, ખંજર હુલાવ્યું એમણે;
હું તો મારા આયનામાં વાર કરવાનો હતો.
છેવટે થાકીને દુનિયાભરનાં દુઃખ બેસી પડ્યાં,
હું ઉદાસીને હવે હથિયાર કરવાનો હતો.
આપણે પોતે હતા લોહી-નીતરતાં, ને હુકમ;
લોહી-તરસ્યા વિશ્વની દરકાર કરવાનો હતો.
એમની એક ફૂંક પર નિર્ભર હતો ને આપણે;
એ જ પરપોટાનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાનો હતો

પાપ રાતોરાત થોડું થાય છે!
એ તો પહેલાં મનમાં મોટું થાય છે.
એટલું વગદાર નીકળ્યું જૂઠ કે,
કાળું આપોઆપ ધોળું થાય છે.
કોઈને દિલમાંથી કાઢી ના શક્યા,
એટલું ક્યાં હાર્ટ પહોળું થાય છે!
ટોચ પર તું શુદ્ધ છે, સાચવ તને;
જળ નીચે આવીને ડહોળું થાય છે.
કોઈ એવું સ્થાન હોવું જોઈએ,
મુઘ્ધતાનું જ્યાં રખોપું થાય છે.
તારું સ્થાપન જ્યાં થયું ત્યાં આસપાસ,
જો ગરજવાનોનું ટોળું થાય છે.
દર વખત છોરું કછોરું થાય નહીં,
ક્યાંક માળીથીય ખોટું થાય છે.
બાદશાહી તારી તું એ રીતે જો,
શાલ અંતે તો મસોતું થાય છે.

તમને ગઝલ તો કહેવી છે

હતો એ જાનલેવા જંગ છોડીને નથી આવ્યો,
મને જીત્યો છું; કોઈને હરાવીને નથી આવ્યો.
અહીં પહોંચ્યો છું, મારા હાથપગ જાતે દબાવીને;
પરંતુ કોઈના હું પગ દબાવીને નથી આવ્યો.
હું પાપી પેટના પ્રશ્ને અહીં પરદેશમાં છું; પણ
વતનમાં માવતરને રડતાં મૂકીને નથી આવ્યો.
તું તારા દિલથી હારી જાય, એ મર્દાનગી મારી;
હું મૂછે તાવ દઈ કે વળ ચડાવીને નથી આવ્યો.
સૂરજની નોકરીથી બરતરફ તેથી કરાયો છું,
ફૂલો પરથી કદી ઝાકળ ઉડાવીને નથી આવ્યો.
શિવાલય ને સુરાલય મારી મસ્તીનાં છે સરનામાં,
એ પીડાનાં ચિકિત્સાલય છે; માનીને નથી આવ્યો.
કલાકાર જ ગમે છે શાસ્ત્ર કરતાં એ જ કારણથી,
કળાયલ મોરની હું પીઠ ભાળીને નથી આવ્યો.

હવે એક બસ, આખરી મનસૂબો છે;
અરીસામાં છે એને પડકારવો છે.

પવન પાણીના પ્રેમમાં જ્યાં ડૂબ્યો છે,
ત્યાં પરપોટો ઢંઢેરો પીટતો ઊભો છે.

પરાજય પછી એ વધુ ઝળહળ્યો છે,
એ દુશ્મનની મર્યાદા જાણી ગયો છે.

દીવાએ, જે અંધારને બાળી મૂક્યો,
એ વંટોળિયો થઈને જન્મી ચૂક્યો છે.

હવે ક્યાંથી એને હરાવી શકાશે,
જે મનને હરાવીને બેઠો થયો છે!

હવે કોઈ આવીને સરખું કરી દો,
અહીં માણસાઈમાં ગોબો પડ્યો છે.

એ કહેતો હતો, 'જે થશે જોઈ લઈશું';
ખરેખર થયું, તો એ જોઈ રહ્યો છે!

તમને ગઝલ તો કહેવી છે

હું ઈચ્છું છું જે, આ છે એનો અજંપો;
ન તારા સુધી પહોંચે મારો અજંપો.

ઉમેરું તને કે કરું બાદ, તો પણ;
મળે સાંજને છેડે નકરો અજંપો.

ઘણી વાર ખૂણામાં બેસીને જોયું,
તો મારી પલાંઠીમાં પેઠો અજંપો.

તને એનું હું સ્થાયી સરનામું આપું?
મળે માની આંખોમાં ફરતો અજંપો.

નથી એકલો તું અજંપાથી પીડિત
જો પરપોટો પાણીનો તરતો અજંપો.

અજંપામાં ક્યારેક બબડી ઊઠું છું,
કવિતા તું બારાખડીનો અજંપો.

દિવસભર જુએ જ્યાં ઉઘામા ઉઘામા,
પછી ત્યાં કરે રાતવાસો અજંપો.

જેને ખુદને મળી ભીતરમાં મજા નહીં આવે,
એને બીજે કશે કે ઘરમાં મજા નહીં આવે.
પાંખ કાપ્યા પછી, મારો તમે સોદો કરજો,
પાંખ સાથે મને પિંજરમાં મજા નહીં આવે.
દુનિયા બદલાઈ છે, તો આપણે શું કરવાનું?
ગાંધીના એ ત્રણે બંદરમાં મજા નહીં આવે.
બાગમાં પાલતુ ભમરા તમે લાવ્યા છો; પણ
ફૂલને એમના હુન્નરમાં મજા નહીં આવે.
કેં વધારે નહીં, બસ, દિલના ખૂણે રહેવા દો;
આમે તરસ્યાને સમંદરમાં મજા નહીં આવે.
મોજ ગમતી મળે, તો શિસ્તને નેવે મૂકજો;
હોય વરસાદ તો શાવરમાં મજા નહીં આવે.
'સંભવામિ' ભલે આ વખતે નથી સંભવ, સમજ્યા;
પણ હવે અમને નવા વરમાં મજા નહીં આવે.